

Dosarul nr. 1ra-2264/2021
1-19137684-01-1ra-21122021

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nadejda Toma,

Judecători

Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva sentinței Judecătorei Bălți din 17 mai 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 septembrie 2021, declarat de avocatul Anatolie Janu în numele inculpatului

Trocin Constantin xxxx.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 17.02.2020 - 17.05.2021,
instanța de apel: 09.06.2021 - 08.09.2021,
instanța de recurs: 21.12.2021 - 17.01.2022.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 17 mai 2021, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Trocin Constantin a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal la 120 ore de muncă neremunerată în folosul statului.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții civile Crușnevschi Vasili prejudiciul material în mărime de 2200 lei.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Trocin Constantin, acționând cu intenție și urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, la 13.07.2019, în perioada de timp cuprinsă între orele 01:47-10:31, dându-și seama de caracterul

prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind în mod conștient survenirea lor, din interes material, făcând rost, în circumstanțe necunoscute de către organul de urmărire penală, de cardul bancar "Victoriabank", care aparține lui Crușnevschi Vasili, folosindu-se de faptul că nu este observat de nimeni, tainic prin intermediul bancomatului ATM "Victoriabank" nr. 18 din str. Independenței 4, mun. Bălți, în 2 rate a sustras de pe cardul bancar a lui Crușnevschi V. bani în sumă de 700 lei și respectiv 1500 lei, prin ce a cauzat ultimului un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 2200 lei.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina și a solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate în cadrul urmăririi penale pe care le recunoaște și asupra cărora nu are obiecții.

Dat fiind că aceste probe dovedesc vinovăția inculpatului, instanța i-a încadrat acțiunile pe art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, ca furtul, adică acțiunea de sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile, care prevede pedeapsa sub formă de amendă în mărime de la 650 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 4 ani.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a recunoscut vina integral și s-a căit de cele comise, anterior nu a mai fost condamnat, că potrivit art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă prin aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

Totodată, instanța a statuat că conform ordonanței de recunoaștere în calitate de parte civilă, Crușnevschi Vasili a înaintat pretenții materiale în sumă de 2200 lei, **conform cererii din 23.07.2019.**

Însă, în ședința de judecată partea vătămată nu s-a prezentat, iar acuzatorul de stat nu s-a expus asupra acțiunii civile la faza de urmărire penală.

În cadrul ședinței de judecată, apărarea a susținut poziția lipsei prejudiciului material, deoarece acesta a fost restituit părții vătămate, **fără a prezenta careva probe pertinente și concludente în acest sens.**

Conform art. 219 alin. (2) Cod de procedură penală, persoanele fizice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin repararea **prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.**

În conformitate cu art. 1422 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un **prejudiciu moral** (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune. **Mărimea compensației pentru prejudiciul material se determină** de către instanța de judecată în funcție de caracterul și dauna materială adusă prin sustragerea bunului persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului

prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această compensație poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și prejudiciul material adus în urma infracțiunii le apreciază instanța de judecată, luând în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Astfel, luând în considerare prevederile legale menționate mai sus, este necesar de a admite acțiunea civilă a părții vătămate Crușnevschi V. ce ține de **prejudiciul material** în cuantum de 2200 lei.

Or, **acordul de împăcare prezentat nu a fost susținut personal de către partea vătămată** în ședința de judecată, deși a fost citată în repetate rânduri, prin urmare **instanța este în imposibilitate de a verifica legalitatea încheierii acestuia**.

3. Avocatul Anatolie Janu a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care procesul penal în privința lui Trocin C. să fie încetat, din motivul împăcării cu partea vătămată Crușnevschi V., iar acțiunea civilă să fie lăsată fără soluționare.

Apelantul a invocat că instanța de fond, a stabilit just circumstanțele cauzei și corect a calificat acțiunile lui Trocin C. potrivit normelor penale incriminate, însă neîntemeiat a dispus examinarea cauzei, nedorind să aștepte externarea părții vătămate, în vederea admiterii cererii de încetare a procesului penal din motivul împăcării părților.

Or, partea vătămată și inculpatul încă la data de 28.08.2019 au încheiat Acord de împăcare și au semnat o cerere de încetare a procesului penal, depunând aceste documente la Procuratura Bălți.

Prin urmare, instanța neîntemeiat a privat inculpatul de posibilitatea de a beneficia de opțiunea eliberării de la răspunderea penală.

Totodată, instanța de fond a admis acțiunea civilă și a încasat în beneficiul părții vătămate Crușnevschi V. prejudiciul material în cuantum de 2200 lei.

Dar, prin acordul de împăcare comun, partea vătămată s-a dezis de orice pretenții față de inculpat.

Mai mult, acțiunea civilă nici nu a fost susținută, în eventuala combatere a acordului de împăcare încheiat, fapt confirmat și prin declarațiile inculpatului că: ”...banii i-a întors părții vătămate a doua sau a treia zi după incident...” .

Prin aceste inacțiuni, instanța a încălcat dreptul inculpatului la apărarea și examinarea obiectivă a cauzei date întrucât urma să lase fără examinare acțiunea civilă sau să o admită în principiu, potrivit art. 387 Cod de procedură de penală.

Or, acțiunea civilă se judecă de către instanță, în cadrul procesului penal, dacă volumul prejudiciului este incontestabil, fapt ce nu s-a atestat în speță.

În același timp, potrivit art. 324 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, în caz de neprezentare în instanță a părții civile sau a reprezentantului ei, instanța lasă acțiunea civilă fără soluționare și, în acest caz, partea civilă își menține dreptul de a intenta acțiunea în modul prevăzut de procedura civilă. Impunerea totuși la examinarea acțiunii civile, ca excepție, poate justifica doar existența unei cereri speciale, întemeiate, din

partea părții vătămate de examinarea cauzei în lipsa sa, fapt care la fel, nu s-a atestat în speță.

4. Conform deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Bălți din 08 septembrie 2021, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că prima instanță, constatând fapta infracțională și vinovăția inculpatului, corect a purces la soluționarea chestiunii prevăzute la art. 385 alin. (1) pct. 5)-8) Cod de procedură penală privitor la pedeapsa penală, întrucât nu au fost întrunite condițiile pentru încetarea procesului penal în temeiul art. 109 Cod de procedură penală.

Cauza penală a fost remisă instanței pentru soluționarea fondului la 22.08.2019, iar *cererea cu privire la încetarea procesului penal și acordul de împăcare între Trocin C. și Crușnevschi V. au fost înregistrate la Procuratura Bălți* pe 28.08.2019, adică când cauza deja nu se mai afla în gestiunea procurorului.

Ulterior, cererea *a fost remisă instanței pentru soluționare, conform competenței.*

Totodată, potrivit art. 109 alin. (1) și (2) Cod penal, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale.

Conform art. 276 alin. (5) Cod de procedură penală, împăcarea este personală și produce efect doar dacă intervine până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Deci, împăcarea părților constituie un act bilateral, implicând, în mod necesar, acordul de voință al persoanei vătămate și a inculpatului. Împăcarea are caracter personal și trebuie să fie definitivă, fiind necesar să conțină, în mod clar, acordul de voință al persoanelor care au hotărât să se împăce. Evenimentul împăcării părților trebuie să aibă loc în fața organului de urmărire penală ori a instanței de judecată. Acesta poate avea loc prin depunerea unor cereri de către fiecare dintre părți, conform prevederilor art. 344¹ alin. (1) Cod de procedură penală, ori prin declarații orale, consemnate într-un proces-verbal, întocmit de organul de urmărire penală, iar, după caz, în procesul-verbal al ședinței de judecată. În acest ultim caz, declarațiile cu privire la voința de a se împăca, este rezonabil să fie, separat, semnate de către părți. În practica judiciară s-a ridicat întrebarea dacă împăcarea părților poate avea loc în lipsa părții vătămate. Dacă împăcarea poate avea loc din considerațiunea că este un drept al părții vătămate, astfel că atunci când legea îi permite, părții vătămate trebuie să i se asigure realizarea acestui drept. Însă, având în vedere că împăcarea este „personală” voința părții vătămate trebuie să fie exprimată printr-o declarație (cerere), notarial autenticată.

Însă, partea vătămată Crușnevschi Vasili nu s-a prezentat la nici o ședință de judecată, instanța, de fiecare dată dispunând citarea acestuia, recurgând și la dispunerea aducerii silite, dar potrivit raportului, Crușnevschi V. nu a fost găsit la domiciliu.

Astfel, deși la materialele cauzei *este prezent acordul de împăcare* între Trocin C. și Crușnevschi V., *acesta nu a fost autenticat notarial*, iar voința părții vătămate nu a fost exprimată și susținută nemijlocit în fața instanței de judecată.

Critica apărătorului-apelant vis-a-vis de soluția instanței, pe marginea acțiunii civile este neîntemeiată or, *dispoziția sentinței cu privire la încasarea de la Trocin C.*

în beneficiul părții civile Crușnevschi V. a sumei de 2200 lei, cu titlu de prejudiciu material, este una justă, rezultând din faptul că în instanța de judecată s-a stabilit cert, că prin acțiunile sale infracționale, inculpatul a cauzat părții vătămate un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 2200 lei.

Prin ordonanța din 23.07.2019, a fost dispusă recunoașterea lui Crușnevschi V. în calitate de parte civilă, fiind indicată suma prejudiciului – 2200 lei.

În instanța de fond, inculpatul a pledat pentru soluționarea cauzei în procedură simplificată, conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, respectiv, a recunoscut și faptul cauzării părții vătămate a prejudiciului în sumă de 2200 lei.

Careva ***acte confirmative că acest prejudiciu ar fi fost reparat, nu s-au prezentat***, respectiv, impedimente pentru soluționarea acțiunii civile în instanța de judecată nu au existat.

Iar, la caz, admiterea acțiunii civile în coraport cu invocarea apărării că partea vătămată n-ar avea pretenții materiale, în niciun mod, nu afectează inculpatul, or, ***lipsa pretențiilor materiale se vor exterioriza prin nesolicitarea eliberării titlului executoriu în vederea satisfacerii creanțelor***.

5. Avocatul Anatolie Janu declară recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul invocă că obligativitatea sau condiționarea încheierii unei tranzacții de împăcare în prezența sau în fața organului de UP, nu este reglementată de careva norme juridice. Aceasta este o interpretare defavorabilă și limitativă, fapt inadmisibil în cadrul procesului penal.

Astfel, în mod vădit a fost încălcat dreptul lui Trocin C. la un proces echitabil, garantat de art. 6 CtEDO, în care inculpatului îi este prezentată deplină libertate în colectarea și prezentarea probelor în vederea încetării cauzei penale în privința sa și a nu suporta consecințe negative, defavorabile din partea statului, în special că legea procesuală nu interzice acest lucru.

Mai mult, nici condiția prezentării unei declarații (cereri), autentificată notarial nu este impusă de legile materiale și cea procesuală.

Or, potrivit art. 8 alin. (4) al Legii cu privire la avocatură, în procedura de acordare a asistenței juridice, avocatul poate adevăra copii și extrase din acte și poate certifica semnăturile de pe actele necesare pentru acordarea asistenței juridice.

Astfel, în vederea încetării procesului penal pe cauza dată, inculpatul și partea vătămată au convenit și au decis încetarea cauzei penale prin intermediul institutului împăcării, fapt legal, permisibil, producător de consecințe favorabile tuturor părților. Încheind acest acord, prin aplicarea semnăturilor lor, acest act procedural, concomitent a fost contrasemnat inclusiv și de avocat, în vederea certificării semnăturilor ce aparțin anume persoanelor care figurează în acest acord de împăcare.

În acest sens, împuternicirile legale ale avocatului, care au fost strict necesare în vederea acordării asistenței juridice, au fost neglijate și dezapreciate, iar însuși avocatul, ca liber profesionist a fost discriminat în raport cu notarul, care are același statut.

Instanțele inferioare, au încălcat prevederile imperative ale Codului de procedură penală or, acordul de împăcare comun este semnat și de partea vătămată, care s-a dezis de orice pretenții față de inculpat.

Mai mult, acțiunea civilă nu a fost susținută, în eventuala combatere a acordului de împăcare încheiat, fapt confirmat și prin declarațiile inculpatului că: „...banii i-a întors părții vătămate a doua sau a treia zi după incident...”.

Instanța urma să lase fără examinare acțiunea civilă sau să o admită în principiu, potrivit art. 387 Cod de procedură de penală.

Or, acțiunea civilă se judecă de către instanță în cadrul procesului penal dacă volumul prejudiciului este incontestabil, fapt ce nu s-a atestat din speță.

Potrivit art. 324 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, în caz de neprezentare în instanță a părții civile sau a reprezentantului ei, instanța lasă acțiunea civilă fără soluționare și, în acest caz, partea civilă își menține dreptul de a intenta acțiunea în modul prevăzut de procedura civilă. Impunerea totuși la examinarea acțiunii civile, ca excepție, poate justifica doar existența unei cereri speciale, întemeiate, din partea părții vătămate de examinarea cauzei în lipsa sa, fapt care la fel nu s-a atestat în speță.

Dar, nici instanța de apel nu s-a expus referitor la aplicabilitatea art. 324 alin. (2) Cod de procedură penală.

Astfel, nu au fost respectate prevederile legale prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, decizia fiind ilegală și neîntemeiată.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația inculpatului.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 109 alin. (1) Cod penal, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale. Potrivit art. 297 alin. (4) Cod de procedură penală, toate cererile și demersurile înaintate după trimiterea cauzei în judecată se soluționează de către instanța care judecă cauza. Conform art. 364 alin. (3) Cod de procedură penală, cererile sau demersurile formulate se soluționează

de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze chestiunea dacă trebuie admisă acțiunea civilă. Conform art. 220 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări. Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept. Potrivit art. 324 alin. (2) Cod de procedură penală, în caz de neprezentare în instanță a părții civile sau a reprezentantului ei, instanța lasă acțiunea civilă fără soluționare. Conform art. 314 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probele prezentate de părți sau administrate la cererea acestora, inclusiv să dea citire proceselor-verbale și altor documente. Potrivit art. 336 alin. (3) pct. 7) și 8) Cod de procedură penală, procesul-verbal al ședinței de judecată trebuie să cuprindă cererile și demersurile formulate de părți și de ceilalți participanți la proces și încheierile date de instanță, fie consemnate în procesul-verbal, fie întocmite separat, cu mențiunea respectivă în procesul-verbal, documentele și alte probe care au fost cercetate în ședința de judecată. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. Conform art. 364¹ alin. (5) – (7) Cod de procedură penală, în caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare. Sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol. Dispozițiile art.382–398 se aplică în mod corespunzător.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, instanța de fond, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a cercetat, nu le-a consemnat în procesul-verbal și nu a soluționat cererile de încetare a procesului penal și acordurile de împăcare, inclusiv în raport cu prevederile art. 109 Cod penal și 364¹ alin (5)-(7) Cod de procedură penală, expediate

de procuror la 30.08.2019, semnate de inculpat, partea vătămată și avocat pe 28 august și 26 septembrie 2019 (f.d. 53 – 57, 120).

Mai mult, în descriptiv lipsește cu desăvârșire aprecierea și argumentarea instanței de ce a respins aceste probe concrete ale apărării, inclusiv conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, cât și motivarea bazată pe lege privind autenticitatea acestora în raport cu faptul că unele au fost expediate instanței de procuror, iar toate sunt consemnate de inculpat și de avocat, ultimul invocând că a identificat partea vătămată și este în drept să certifice semnăturile de pe actele necesare (f.d. 120, pct. 3. din decizie).

În asemenea circumstanțe, concluziile sumare și divergente că: „...în cadrul ședinței de judecată, apărarea a susținut poziția lipsei prejudiciului material, deoarece acesta a fost restituit părții vătămate, **fără a prezenta careva probe pertinente și concludente în acest sens...**, **acordul de împăcare prezentat nu a fost susținut personal de către partea vătămată în ședința de judecată**, deși a fost citată în repetate rânduri, prin urmare **instanța este în imposibilitate de a verifica legalitatea încheierii acestuia...**”, sunt absolut nefondate;

b) indicând în descriptiv că: „Conform art. 219 alin. (2) Cod de procedură penală, persoanele fizice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin repararea **prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale**. În conformitate cu art. 1422 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un **prejudiciu moral** (suferinde psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune. **Mărimea compensației pentru prejudiciul material se determină de către instanța de judecată în funcție de...**, luând în considerare prevederile legale menționate mai sus, este necesar de a admite acțiunea civilă a părții vătămate **Crușnevschi V. ce ține de prejudiciul material** în cuantum de 2200 lei”, nu a judecat acțiunea civilă în conformitate cu normele procedurii civile și procesului penal, cât și a dreptului civil, privind **prejudiciul material** cauzat prin infracțiune, inclusiv art. 220 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală - *acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări. Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept și art. 324 alin. (2) Cod de procedură penală - în caz de neprezentare în instanță a părții civile sau a reprezentantului ei, instanța lasă acțiunea civilă fără soluționare.*

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal, se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, nefiind în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost

consemnate în procesul-verbal. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art. 435 CPP, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece conform descriptivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra și repetându-le întocmai, concluzionând sumar, neclar și divergent că: *„...cererea cu privire la încetarea procesului penal și acordul de împăcare între Trocin C. și Crușnevschi V. au fost înregistrate la Procuratura Bălți pe 28.08.2019 și a fost remisă instanței pentru soluționare, conform competenței..., la materialele cauzei este prezent acordul de împăcare între Trocin C. și Crușnevschi V., acesta nu a fost autentificat notarial..., dispoziția sentinței cu privire la încasarea de la Trocin C. în beneficiul părții civile Crușnevschi V. a sumei de 2200 lei cu titlu de prejudiciu material, este una justă..., careva acte confirmative că acest prejudiciu ar fi fost reparat nu s-au prezentat..., lipsa pretențiilor materiale se vor exterioriza prin nesolicitarea eliberării titlului executoriu în vederea satisfacerii creanțelor...”,* nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi cele de la f.d. 53, 54-57, 102, cât și *„materialele cauzei”*;

c) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul de pe rol și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3., 5., cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate (*pct. 3. – 5. din decizie*);

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nepronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se

impune soluția aditerii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Anatolie Janu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 septembrie 2021, în privința inculpatului Trocin Constantin xxxx și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, fiind pronunțată integral la 04 februarie 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico

17 ianuarie 2022

mun. Chișinău

OPINIE SEPARATĂ

În conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală (în cauza penală în privința lui **Trocin Constantin xxxx**)

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 17 mai 2021, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Trocin Constantin a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, la 120 ore de muncă neremunerată în folosul statului.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții civile Crușnevschi Vasili prejudiciul material în mărime de 2200 lei.

2. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului, prin care s-a solicitat pronunțarea unei noi hotărâri, prin care procesul penal în privința lui Trocin Constantin să fie încetat, din motivul împăcării cu partea vătămată Crușnevschi Vasili, iar acțiunea civilă să fie lăsată fără soluționare.

3. Prin decizia Colegiul penal al Curții de Apel Bălți din 08 septembrie 2021, apelul a fost respins, ca nefondat cu menținerea sentinței.

4. Avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului declară recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, apărarea menționează că inculpatul și partea vătămată au convenit și au decis încetarea cauzei penale prin intermediul instituției împăcării, fapt legal, permisibil, producător de consecințe favorabile tuturor părților. Încheind acest acord, prin aplicarea semnăturilor lor, acest act procedural, concomitent a fost contrasemnat inclusiv și de avocat, în vederea certificării semnăturilor ce aparțin anume persoanelor care figurează în acest acord de împăcare.

Instanțele inferioare, au încălcat prevederile imperative ale Codului de procedură penală or, acordul de împăcare comun este semnat și de partea vătămată, care s-a dezis de orice pretenții față de inculpat.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 17 ianuarie 2022 s-a decis admiterea recursului ordinar declarat de avocatul Janu Anatolie, casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 septembrie 2021, în privința inculpatului Trocin Constantin xxxx, cu

dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6. Nu am susținut soluția adoptată și consider, că în speță urma a fi respins recursul ordinar declarat de apărare cu menținerea deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

Din materialele cauzei rezultă, că cererea cu privire la încetarea procesului penal și acordul de împăcare între Trocin Constantin și Crușnevschi Vasili au fost înregistrate la Procuratura Bălți pe 28.08.2019, adică după remiterea cauzei pentru examinare în instanța de fond, astfel, cererea dată a fost remisă instanței pentru soluționare, conform competenței.

Totodată, în instanța de fond, inculpatul a pledat pentru soluționarea cauzei în procedură simplificată, conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, respectiv, a recunoscut și faptul cauzării părții vătămate a prejudiciului în sumă de 2200 lei.

Deși la materialele cauzei este prezent acordul de împăcare între inculpatul Trocin Constantin și partea vătămată Crușnevschi Vasili, totuși partea vătămată nu s-a prezentat la nici o ședință de judecată, instanța, de fiecare dată dispunând citarea acestuia, recurgând și la dispunerea aducerii silite, dar potrivit raportului, Crușnevschi Vasili nu a fost găsit la domiciliu.

Potrivit art. 109 alin. (1) și (2) Cod penal, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale. Conform art. 276 alin. (5) Cod de procedură penală, *împăcarea este personală* și produce efect doar dacă intervine până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Având în vedere prevederile legale citate, consider că instanțele de fond corect au notat, că împăcarea părților constituie un act bilateral, implicând, în mod necesar, acordul de voință al persoanei vătămate și a inculpatului. Împăcarea are caracter personal și trebuie să fie definitivă, fiind necesar să conțină, în mod clar, acordul de voință al persoanelor care au hotărât să se împăce. *Evenimentul împăcării părților trebuie să aibă loc în fața organului de urmărire penală ori a instanței de judecată.* Acesta poate avea loc prin depunerea unor cereri de către fiecare dintre părți, conform prevederilor art. 344¹ alin. (1) Cod de procedură penală, ori prin declarații orale, consemnate într-un proces-verbal, întocmit de organul de urmărire penală, iar, după caz, în procesul-verbal al ședinței de judecată. În acest ultim caz, declarațiile cu privire la voința de a se împăca, este rezonabil să fie, separat, semnate de către părți.

Având în vedere că împăcarea este „personală” instanțele de fond corect au statuat că în speță voința părții vătămate nu a fost exprimată și susținută nemijlocit în fața instanței de judecată.

Mai mult, solicitarea inculpatului de examinare a cauzei în procedura simplificată conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală,

implică recunoașterea nemijlocită și a acțiunii civile înaintate, fapt ce vine în contradicție cu esența acordului părților de împăcare și încetarea procesului penal.

Pe această linie de analiză, exprim dezacordul cu colegii din completul de judecată pe marginea soluției adoptate în ordine de recurs și consider că la caz, recursul declarat în speță, urma a fi respins cu menținerea deciziei atacate.

În temeiul art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, expun și semnez prezenta opinie separată în cauza penală în privința lui Trocin Constantin xxxx.

***Copia identică originalului,
Judecător***

Toma Nadejda